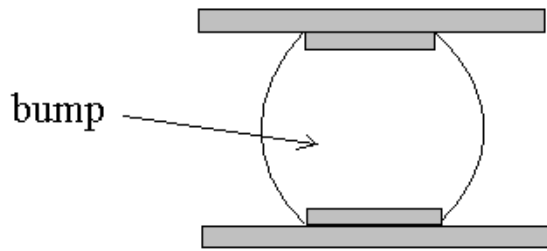

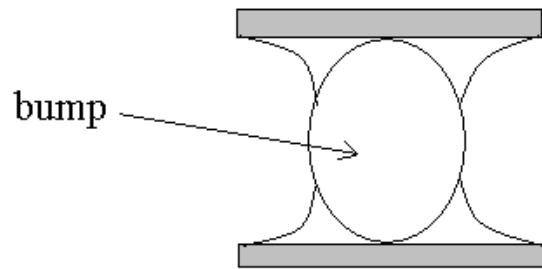
1. Ismertesse és ábrán is szemléltesse a BGA tokozás (műanyag és kerámia) szerkezeti felépítését és röviden ismertesse technológiáját!

Műanyag tokozás

A bumpok megnyúlnak, vetemednek, eltérő alakúak lesznek

Kerámia tokozás:

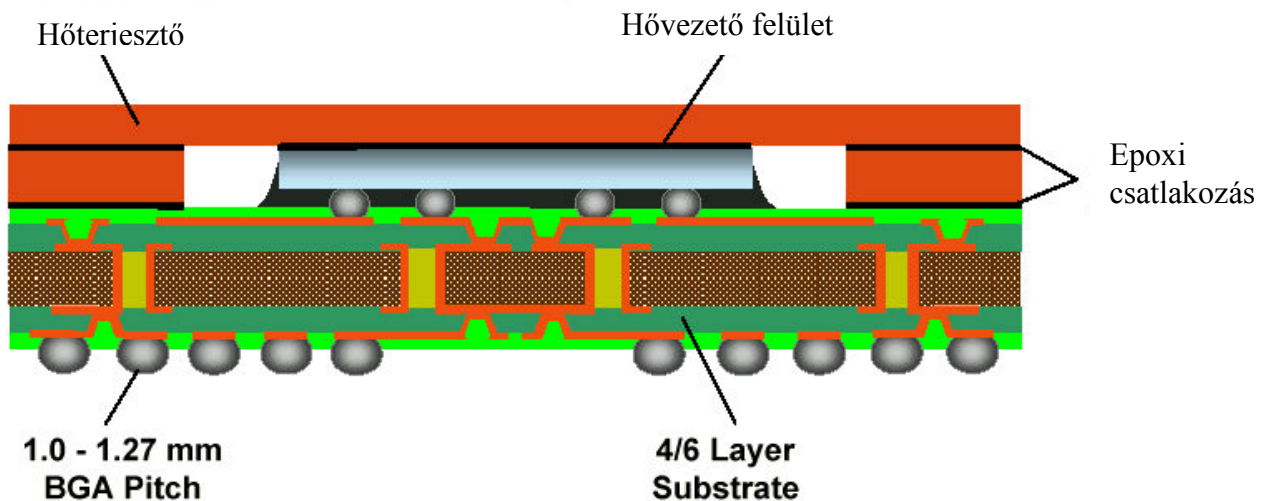

A bumpok nem olvadnak meg reflow közben.
Nem eutektikus forraszból van.
CTE (hőtágulási együttható) $\sim 6\text{ppm}/^\circ\text{C}$
Tartja a távolságot, fix bump méret.
Homogén „stand-off height”, vagyis az interpozer és a NyHL között fix távolság van

2. Ismertesse és ábrán is szemléltesse a termikusan feljavított Flip Chip BGA szerkezetét és röviden ismertesse technológiáját

A legfelső réteg nem műanyag, hanem fém $\rightarrow$ hűtőbordaként funkcionál.

Epoxi csatlakozás / ragasztás: hogy ne legyen elektromos összeköttetés.

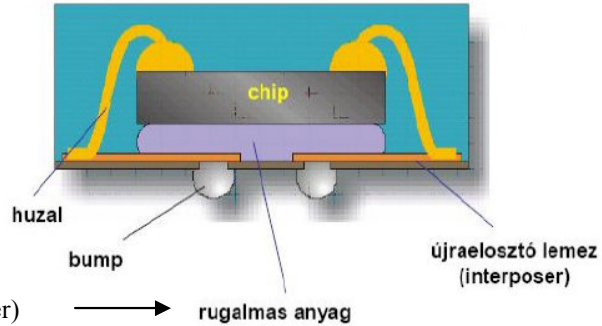

3. Ismertesse és ábrán is szemléltesse a hőtágulási problémák csökkentésére rugalmas anyagokat és hajlékony vezetékeket alkalmazó BGA tokozás szerkezeti kialakítását

- A uBGA tokozásnál rugalmas anyag elhelyezése a chip és az újraelosztó réter (interposer) közé:

A chipnek és az újraelosztó lemeznek igen eltérő a hőtágulási tényezője, a szilícimé $3 \text{ ppm}/^\circ\text{C}$, míg az nyh újraelosztó lemezé $15 \text{ ppm}/^\circ\text{C}$. Ezért célszerű, ha az ebből adódó deformációkat a közéjük helyezett rugalmas anyag veszi fel.

A chip bekötése a chip-and-wire eljárással. A huzalközés növeli a uBGA tok helyfoglalását. Hosszú bekötő-huzalokat kell alkalmazni.

4. Ismertesse rajzokkal vázlatosan a merev hordozós áramkörök 3D szerelési megoldásait

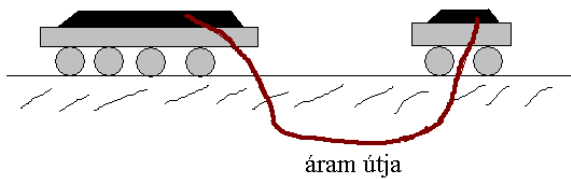
(z-iránybeli építkezés)

Cél: integráció növelése, funkciók közelebb hozása

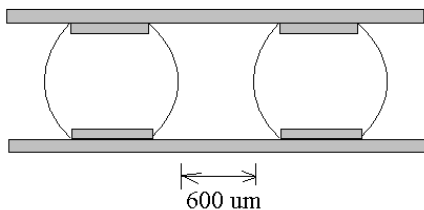
Technológia hajtóereje: sebességnövelés

Hajlékony hordozós:

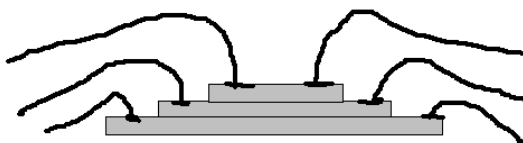
FC-BGA

Merevhordozós:

600 μm -re betehetünk egy ellenállást de csak egy 01005-ös ellenállás fér el

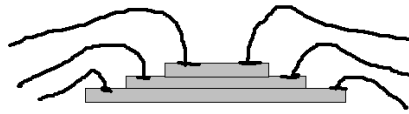

MCM – multi-chip-module
– 1 tokban több chip
3D Stack

5. Ismertesse a „stack” IC-k egymásra építési konstrukcióit és a TSV konstrukcióját

3D stack:

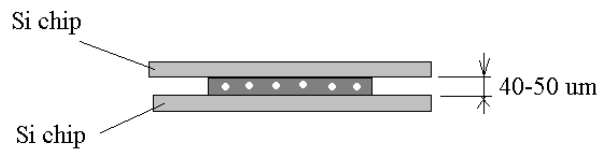
1. lépcsős elrendezés:

előnye: egyszerű

hátránya: egyre kisebbek a lapkák

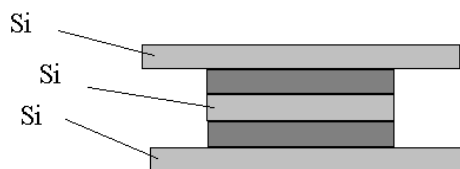
2. távtartós megoldás:

előny: azonos méretű, négyzetes chipet tudunk egymásra építeni

hátránya: nehezebb, kritikus a távtartó anyag vastagságának homogenitása

3. Dummy-lapkás:

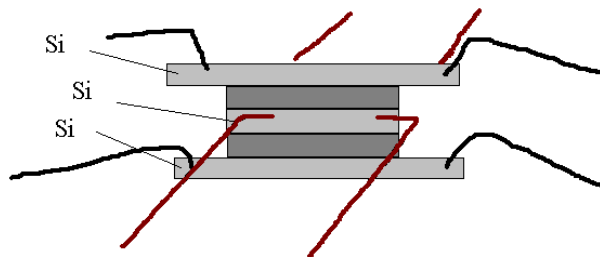

dummy lapka: csak technológiai célja van, nincs funkciója

előnye: homogén távtartó

hátránya: drága (extra szilícium lapra van szükség)

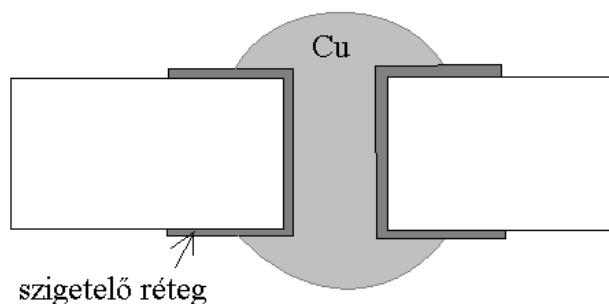
4. Keresztező megoldás („criss-cross”):

előnye: - nem drága (a középsőnek is van funkciója)
- homogén távtartó

hátránya: csak téglalap alakú chipet esetén használható

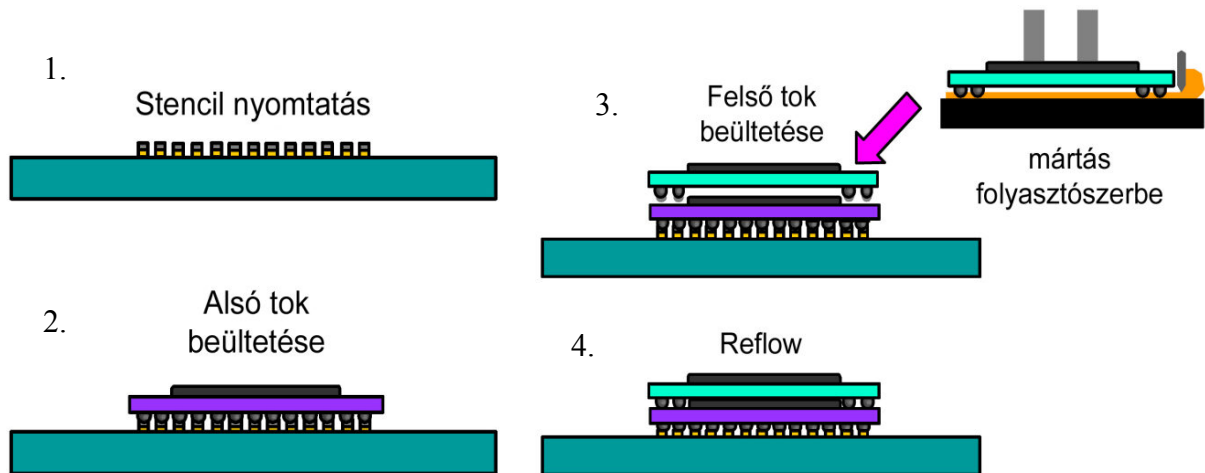
TSV – Through Silicon Via konstrukciója

TVS = szilíciumon átmenő via

Ezzel lehet a legkisebb távolságot elérni két chip között.

6. Ismertesse a Package-on-Package szereléstechológia lépéseit és főbb veszélyeit

A felső tokot folyasztószerbe mártják, a forrasztásnál csak a golyó forraszmennyiségéből alakul ki a forrasztott kötés.

Veszélyek:

- zsugorodik a bump 75-80%-ra → veszélye az eltartásnak → nyitott kötés
- vetemedés, CTE különbség, gyanta Tg üvegesedési hőmérséklet → nyitott kötés
- Az alsó tok vetemedése nyitott forrasztott kötések kialakulásához vezet.

Megoldás: illesztett CTE hordozók

2/1. Ismertesse a három legelterjedtebb stencilkészítési technológiát!

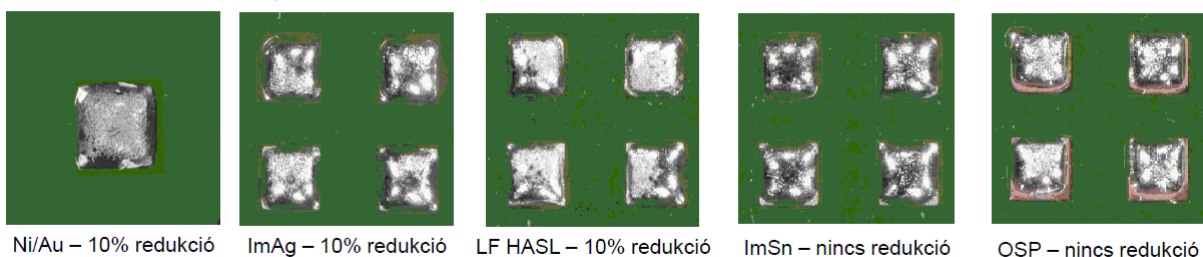
1. Kémiai maratás: NyHI rézrajzolata (pozitív fotoreziszt maszkkal alakítják ki)
~200 um vastag – kétoldali maratás kell, hogy kisebb legyen az alámaródás
~ 17-35 um alámaródás, minél vastagabb a stencil, annál vastagabb az alámaródás
- túl nagy az érdesség, a forrasz is beleragad a lyuk falába

2. Lézervágás: montírozott áramköröknél használják
~ 100-175 um vastag
~ 100 000 Ft (2000 db-ra)
- kisebb bordázottságú oldala lesz a kivágott lyukaknak
- de ez előnyös, mert a folyasztószer megtapad, ami a forrasznak kenőanyagként működik (nem ragad a forrasz a stencil falához)

3. Galvanoplasztika:
- additív → az árat a fólia vastagsága határozza meg
~ 50-100 um vastag
~ 350 000 – 500 000 Ft

2/2. Ismertesse az alapvető stenciltervezési irányelveket a felületszerelt alkatrészekhez (redukció, fóliavastagság meghatározása, PBGA-CBGA alkatrészek)!

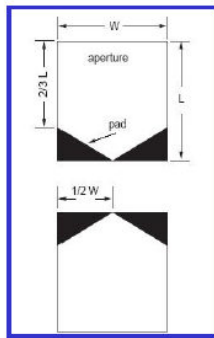
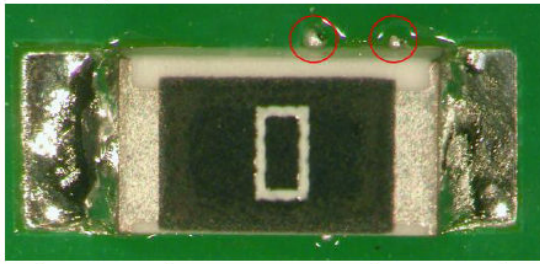
Stenciltervezési irányelvek SM alkatrészekhez

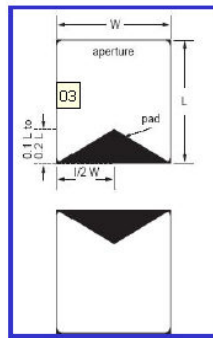
Mindenütt szükség lenne 10% redukcóra, de nem mindig lehetséges.

Hiba, ha nincs redukcó: a sarkokban nem nedvesített a paszta, de ez nem okoz bajt, csak a vevőnek nem tetszik

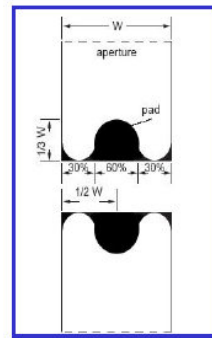
Stenciltervezési irányelvek SM alkatrészekhez

Home-plate

Inverz home-plate

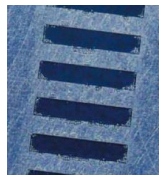
Lekerekített inverz home-plate

- 1) ENIG – árammentes nikkel, immerziós arany
- 2) ImAg – immerziós ezüst
- 3) HASL – hot air solder leveling – tűzió (SnPb, SAC):
  - Forró levegős forrasz szintezés.
  - Egyetlen felülete van – nem lesz homogén a térfogat
  - Csak durva raszterosztású áramkörökre.
- 4) ImSn – immerziós ón, nem lehet redukcót használni
- 5) OSP – ez nem fém, nagyon olcsó, de gagyi bevonat, nem lehet redukcót használni

2/3. Ismertesse a forraszgolyó-képződés hibamechanizmusát és mutasson be apertúraterveket ennek kiküszöbölésére!

- Nemkívánatos forraszgolyó, amely a forrasztöbbllet miatt marad a szerelt áramkörön.
- A forraszgolyó-képződés megelőzhető megfelelően megtervezett apertúrákkal
- A forraszpaszta felvitelére szolgáló stencilt úgy tervezzük, hogy a lehető legjobban megelőzze a forrasztási hibák kialakulását (forraszhíd, forraszgolyó-képződés).

Forraszpaszta eltömíti az apertúrát – nyitott kötés

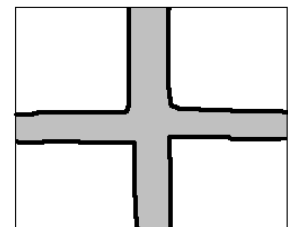
- Gyakoribb stenciltisztítás szükséges
- Nem megfelelő az illeszkedés a hordozó és a stencil között
- Nincs megfelelően beállítva a hordozó magassága
- Nem megfelelő a hordozó alátámasztása

egyéb:

- kevés paszta → nyitott kötés
- túl sok paszta → rövidzár
- forraszpaszta eltömíti az apertúrát → nyitott kötés
- paszta a stencil aljára száradt („alávérzik”) → rövidzárlatot okozhat
- hiányos pasztalenyomat
- kutyafül effektus – a forraszpaszta széle kiemelkedik
- kráteres lenyomat
- részleges pasztalenyomat → nyitott kötést okozhat

megoldás:
apertúra behálózása:

2-300 um-es hidakat betervezünk

2/4. Határozza meg a stencilfólia megfelelő vastagságát 0,4 mm raszterosztású, QFP tokozású alkatrészhez. (forrasztási felület mérete 200x1000 μm és nincs apertúra redukció)!

2/5. Ismertesse a főbb stencilnyomtatási paramétereket és azok jellemző értékeit! Mutassa be az oszlopos és a dombormaratott alátámasztási rendszert!

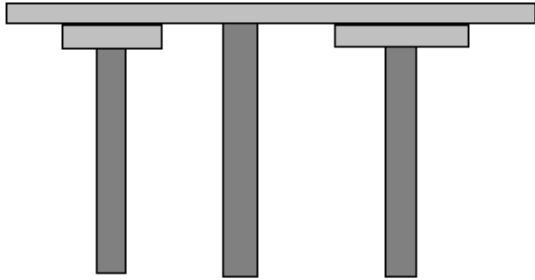
Sebesség: 30...200 mm/s (finom raszter-osztás esetén: 30...70 mm/s)

Késerő: 30...120 N – szokásos még N/mm -ben megadni.

Elválasztási sebesség: 0,5...6 mm/s

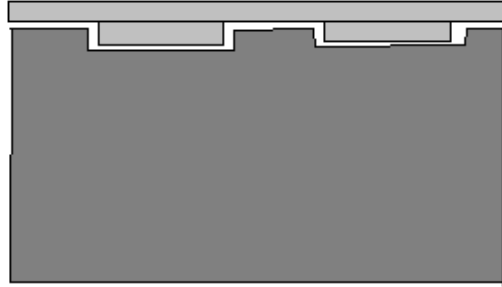
Stenciltisztítás: törlési ciklus sűrűsége (5-20 száraz törlőkendő, 10-20 nedves törlőkendő, vákuumos.)

Alátámasztás: oszlopos

Olcsóbb, rugalmas megoldás

dombormaratott.

Drága, csak nagy volumenű gyártásnál éri meg

2/6. Ismertesse a jellemző stencilnyomatási hibákat és azok kiküszöbölési módjait! (6 db.)

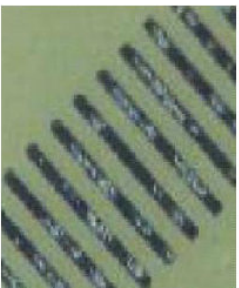
Forraszpasztta eltömíti az apertúrát – nyitott kötés

- Gyakoribb stenciltisztítás szükséges
- Nem megfelelő az illeszkedés a hordozó és a stencil között
- Nincs megfelelően beállítva a hordozó magassága
- Nem megfelelő a hordozó alátámasztása

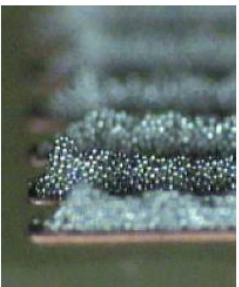
Paszt a stencil alá száradt – rövidzárat okozhat

- Gyakoribb stenciltisztítás szükséges
- Nem megfelelő az illeszkedés a hordozó és a stencil között

Híányos pasztalenyomat – nyitott kötést okozhat

- Gyakoribb stenciltisztítás szükséges
- Sokat állt a paszta a stencilen
- Kevés a paszta mennyisége a stencilen
- Eltömődött az apertúra

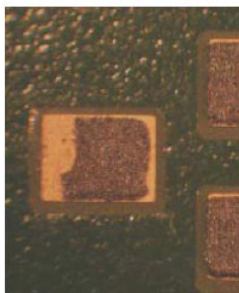
„Kutyafül” effektus – rövidzárat okozhat a finom raszter-osztású alkatrészek kivezetései között

- Növelni kell a nyomtatási sebességet – növeli a paszta viszkozitását
- Nem megfelelő elválasztási sebesség
- Nem megfelelő a hordozó alátámasztása

Kráter alakú pasztalenyomat – kevés paszta nyitott kötést okozhat

- Túl nagy a késerő
- Kopott a nyomtatókés pengéje
- Nem illeszkedik a hordozó a stencilhez, nincs megfelelően beállítva a hordozó magassága
- Túl nagy élhosszúságú apertúra

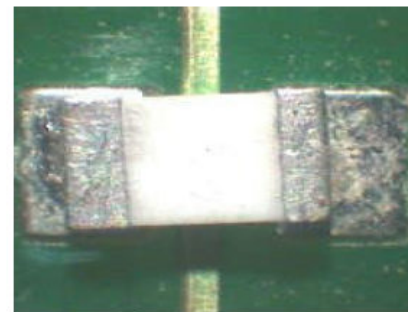
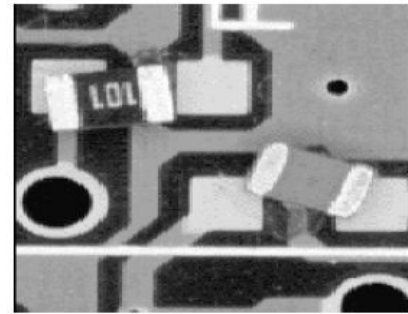
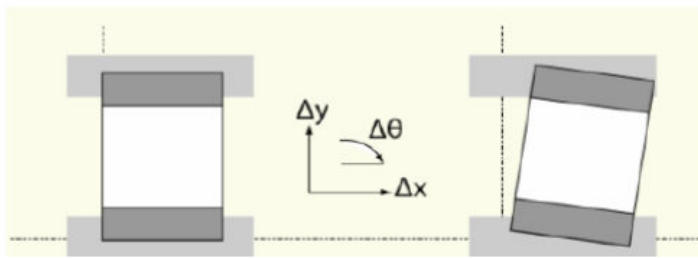

Részleges paszta lenyomat – nyitott kötést okozhat

- A hordozó szennyezett, rosszabbul tapad a paszta a kontaktusfelülethez

3/1. Ismertessen tipikus alkatrész-beültetési hibákat!

BEÜLTETÉSI HIBÁK

beültetési pontosság =
beültetőgép pontossága
+ alkatrész méretének pontossága
+ NYHL mintázatának pontossága

Accuracy – pozícióhiba, [μm]

Repeatability – pozícióhiba szórása [σ]

Egyéb hibák

- Alkatrész leesik a pipettáról, nem kerül beültetésre
- Alkatrészek melléhelyezése, forgási hibája
- Rossz polaritással beültetett alkatrész

3/2. Ismertesse a mérőeszközök ismételhetőség és reprodukálhatóság vizsgálatát! Mikor tekinthető elfogadhatónak egy mérőeszköz?

MÉRŐESZKÖZÖK ISMÉTELHETŐSÉG ÉS REPRODUKÁLHATÓSÁG VIZSGÁLATA

Ismételhetőség és reprodukálhatóság vizsgálata

(Gauge Repeatability & Reproducibility)

Ismételhetőség – a mérőeszközre vonatkozik

Reprodukálhatóság – a mérőszemélyekre vonatkozik

több minta (pl. 10.), több mérő személy (pl. 3.), többszöri mérés (pl. 3.)

Eredmények feldolgozása:

$$\sigma^2_{\text{mérés}} = \sigma^2_{\text{reprod}} + \sigma^2_{\text{ism}}$$

$$\sigma^2_{\text{teljes}} = \sigma^2_{\text{alkatrész}} + \sigma^2_{\text{mérés}}$$

$$R \& R(\%) = \frac{\sigma^2_{\text{mérés}}}{\sigma^2_{\text{teljes}}} \cdot 100$$

Minősítés	Nem elfogadható	Felt. elfogadható	Megfelel
R&R	R&R > 30%	10% < R&R < 30%	R&R < 10%

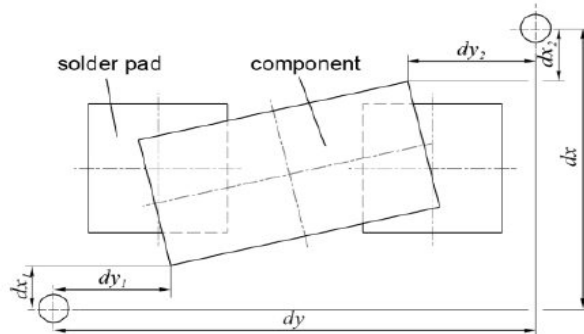

3/3. Ismertesse a beültetőgépek beültetési hibájának meghatározására szolgáló globális és lokális mérési elvet!

A BEÜLTETŐGÉPEK BEÜLTETÉSI HIBÁJÁNAK MÉRÉSE

Mérhető és ellenőrizhető:

- az alkatrész x és y irányú pozícióhibája; **elfogadási határ:** az alkatrész rövidebbik oldalának 25%-a
- az alkatrész szögelfordulása **elfogadási határ:** $\pm 5^\circ$
- AOI vagy optikai mikroszkóp
- Abszolút mérés: a szerelőlemez négy sarkán kialakított referenciapontokhoz mérik, a pontosságot befolyásolja a mérőeszköz
- Relatív mérés: az alkatrész köré elhelyezett referenciapontokhoz mérik, a pontosságot a rajzolatkészítés befolyásolja

$$x_{\text{ofszet}} = \frac{dx_1 - dx_2}{2}$$

$$y_{\text{ofszet}} = \frac{dy_1 - dy_2}{2}$$

$$\theta_{\text{ofszet}} = \arctan\left(\frac{dx}{dy}\right) - \arctan\left(\frac{dx - dx_1 - dx_2}{dy - dy_1 - dy_2}\right)$$

3/4. Ismertesse a folyamatképességi index és a korrigált folyamatképességi index meghatározására szolgáló összefüggést.

KÉPESSÉG MUTATÓK

C_p process capability
folyamatképesség:

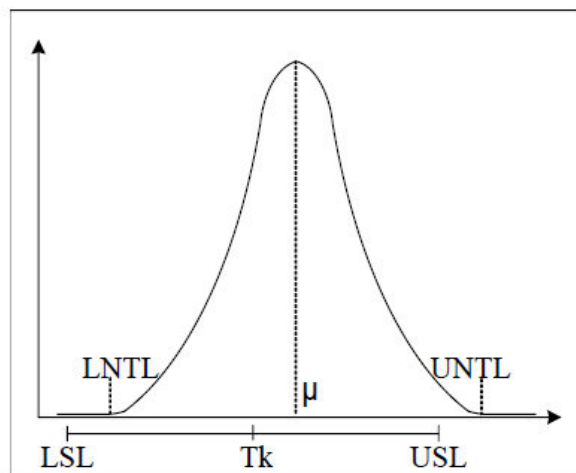
$$C_p = \frac{USL - LSL}{2k\sigma}$$

USL – Upper specification limit
felső elfogadási határ

LSL – Lower specification limit
alsó elfogadási határ

$k=3$ folyamatképesség esetén

$k=4$ gépképesség esetén

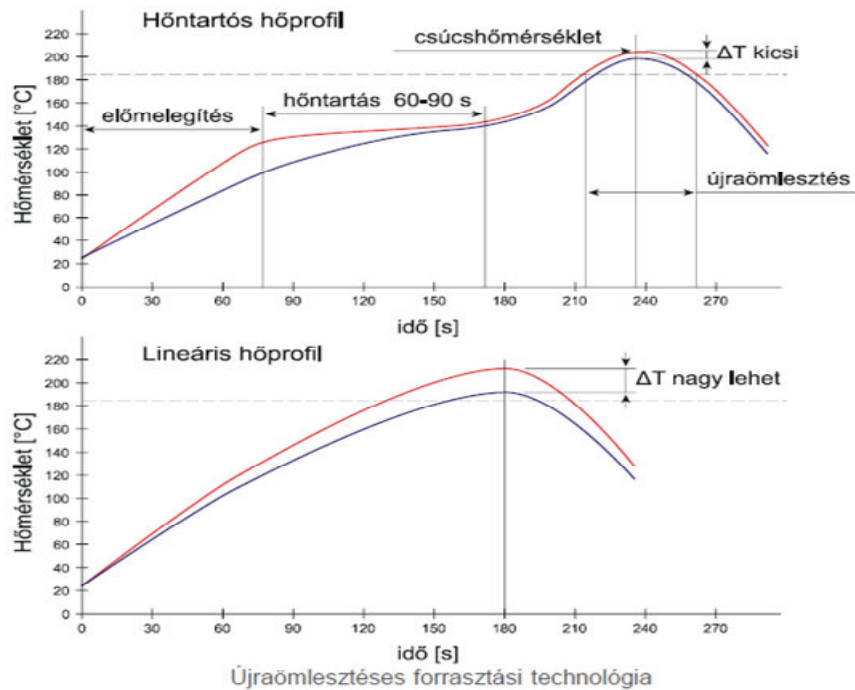

Korrigált folyamatképességi index:

$$C_{PK} = \frac{\min(USL - \mu, \mu - LSL)}{k\sigma}$$

3/5. Beültetőgép mérésénél a 0603-as ellenállások átlagos pozícióhibája 30 μm , szórása 25 μm . Határozza meg a beültetőgép korrigált képességi mutatóját! ???

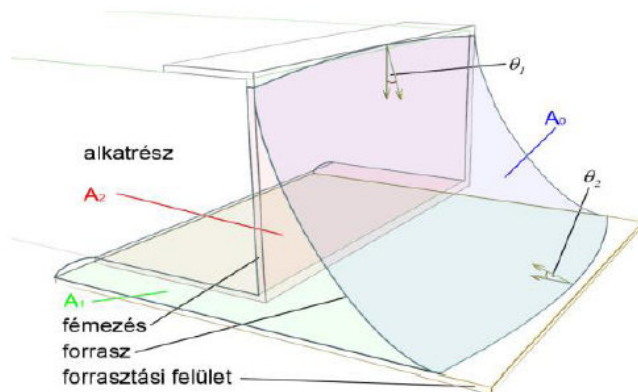
4/1. Ismertesse a hőntartós és a lineáris hőprofil, azok tulajdonságait, előnyeit, hátrányait! Számolja ki a Q_η tényezőt, ha az olvadáspont felett töltött idő 60 másodperc, a forrasz olvadáspontja $220\text{ }^\circ\text{C}$, a csúcshőmérséklet $240\text{ }^\circ\text{C}$, a fűtési gradiens 2, míg a hűtési gradiens $4\text{ }^\circ\text{C/s}$!

$$Q_\eta = \int_{t_1}^{t_2} (T(t) - T_i) dt \quad \left| \quad Q_\eta = \frac{a+c}{2} \cdot m \right| \quad t_2 - t_1 : \text{olvadáspont fölött töltött idő} \quad \left| \quad T_i : \text{olvadáspont} \right.$$

4/2. Ismertesse a forraszprofilok alakjának meghatározására szolgáló általános összefüggést, valamint levezetéssel adja meg a felületi feszültségből származó energia összefüggését, ha határfeltételként azt szabjuk, hogy a forrasz nem nedvesít végig a forrasztási felületeken!

$$E = E_s + E_G = \int_A \gamma \cdot dA + \iiint_{x,y,z} \rho \cdot g \cdot z \cdot dx dy dz \quad *$$

$$E_s = \int_{A_0} \gamma_{LG} dS + \int_{A_1} -\gamma_{LG} \cdot \cos \theta_1 dS + \int_{A_2} -\gamma_{LG} \cdot \cos \theta_2 dS \quad **$$

4/3. Ismertesse a forrasztás hőprofiljának nem megfelelő beállításából származó hibákat a hőprofil jellemző szakaszaira bontva! Mi az MSL szint?

Újraömlesztéses forrasztás nem megfelelő hőprofilja

Melegítés: - lassú – paszta megrogyik (slump) – rövidzárat okozhat,
 - gyors – a folyasztószer felforr – apró forraszgyöngyök jelennek meg (beading).

Hőntartás:

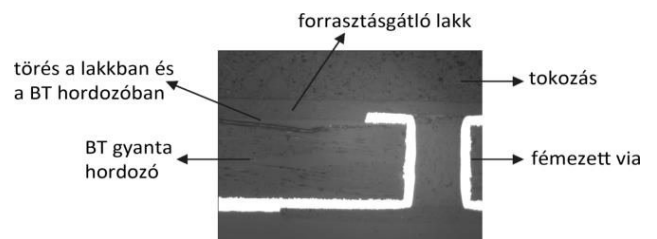
- alacsony – folyasztószer nem tisztítja a kontaktusfelületet – rossz nedvesítés,
 - magas – a forraszpaszta jobban oxidálódik – rossz nedvesítés,
 - rövid – nagy lehet a hőmérséklet-különbség az alkatrészek között a csúcshőmérsékleti szakaszon – hideg kötés
 - hosszú – hosszabb ciklusidő, kisebb termelékenység, forraszpaszta jobban oxidálódik – rossz nedvesítés

Csúcshőmérséklet:

- alacsony – nem ömlik meg a forrasz – nyitott kötés,
 - magas – eléghetnek az alkatrészek.

MSL – Moisture Sensitivity Level

- Meghatározza, hogy a kibontás után mennyi időn belül kell beforrasztani az alkatrészeket; be nem tartása delaminációt és törést okozhat a tokban.

4/4. Ismertesse a hőprofil mérésére szolgáló eszközöket!

Hogyan érdemes rögzíteni a hőelemeket a BGA tokozású alkatrészek kivezetéseire?

	Min Temp	Max Temp	Min Time	Min Temp
maximal	233.0	234.7	20.8	0.061.1
min. max	228.0	230.0	0.0	0.000.1
aktív	228.5	233.8	20.8	0.061.1
min. max	227.0	229.2	0.0	0.000.1

Hőelemek a bump-ok között: Egyszerű felhelyezés - Pontatlan mérés

Hőelemek forrasztása a bump-ba: Bonyolult felhelyezés - Pontos mérés

4/5. Ismertesse a szelektív hullámforrasztási eljárásokat (keretes, bélyeges, kéményes)! Mi a keretes hullámforrasztás jellemző hibája?

Szelektív hullámforrasztás:

A felületszerelt és furatszerelt alkatrészeket egyaránt tartalmazó áramkörök esetén a felületszerelt alkatrészeket újraömllesztési forrasztási technológiával, a furatszerelt alkatrészeket pedig valamilyen szelektív forrasztási technikával kötik be. A szelektív forrasztásnál a forrasztóanyag csak a furatszerelt alkatrészek kivezetéseit éri. Legelterjedtebb szelektív forrasztási technikák:

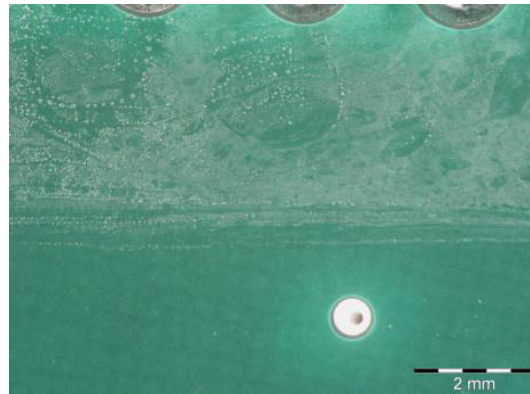
- keretes szelektív hullámforrasztás
- bélyeges forrasztás
- kéményes szelektív hullámforrasztás

Keretes szelektív hullámforrasztás: a forrasztást hagyományos hullámforrasztó berendezéssel végzik, szerelőlemez alján lévő felületszerelt alkatrészeket fém maszkkal védik, melyen ablakokat alakítanak ki a furatszerelt alkatrész kivezetéseinek megfelelően.

Hibája:

Visszamaradó szennyeződések; forrasztó és folyasztószer maradvány

A forrasztókeret ablakainak éleinek megfelelően folyasztószer maradványok figyelhetők meg

Bélyeges szelektív hullámforrasztás:

A bélyeges forrasztáshoz olyan forrasztószerszámot alkalmazunk, mely a szerszámtestre erősített bélyegeket (apró vályúkat) tartalmaz. A szerszámtest a bélyegekkel együtt olvadt forraszt tartalmazó kádba merülve helyezkedik el. A forrasztás során a szerszámtest a bélyegekkel együtt kiemelkedik a forrasztfürdőből. A bélyegek a rajtuk kialakított mélyedések segítségével olvadt forrasztanyagot emelnek ki a kádból, melyet az áramkör kontaktus felületeihez érintünk, és így létrejön a forrasztandó kötés.

Kéményes hullámforrasztás:

Speciális forrasztófejjel pontszerű forrasztóhullámot állítunk elő. Ezt a pontszerű forrasztóhullámot a forrasztási helyek alá pozícionálva, kivezetőnként létrehozunk a forrasztott kötések. Előzetesen a folyasztószer felvitele és az előmelegítés történhet ugyanabban a berendezésben.